

Raadsinformatiebericht

Collegevergadering: 4 maart 2025

Zaaknummer : 1300579
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Raadsinformatiebericht: Mantelzorgondersteuning in Heemstede

☒ Ter informatie/update	☐ Toezeggingen/actielijst commissie of raad
☐ Beantwoording schriftelijke vragen	☐ Overige

Met dit bericht informeren wij u over de mantelzorgondersteuning in Heemstede. In het aankomende beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2025-2028 informeren wij u nader over recente ontwikkelingen op het gebied van mantelzorg, onze ambities en onze voorgestelde actiepunten voor komende vier jaar. Onderstaand bericht is bedoeld om te laten zien wat we al doen en welke nieuwe initiatieven in 2024 al zijn ingezet.

Inleiding

Mensen die zorgen voor een naaste die langdurig ziek is of een beperking heeft zijn mantelzorger. Dit kan intensieve zorg zijn, maar ook kleinere hulp, zoals boodschappen doen of iemand gezelschap houden. Het kan ook geestelijke ondersteuning betekenen. Het kan gaan om hulp aan huisgenoten, maar ook aan naasten die in een zorginstelling verblijven. Mantelzorg is onbetaalde hulp die nooit als verplichting kan worden opgelegd, maar vaak ontstaat omdat het nodig en onvermijdelijk is. Het geven van mantelzorg kan een belangrijke bron van zingeving zijn. Veel mensen mantelzorgen uit liefde en vanzelfsprekendheid, maar tegelijkertijd is het soms heel zwaar.

Jonge mantelzorgers

Jonge mantelzorgers vormen een aparte doelgroep. Het zijn kinderen en jongeren tot en met 24 jaar die opgroeien met een familielid dat chronisch ziek of gehandicapt is of een psychische aandoening heeft. Een jongere hoeft niet per se zelf voor de naaste te zorgen om toch een jonge mantelzorger te zijn. De gezinssituatie alleen al zorgt ervoor dat iemand anders opgroeit dan leeftijdsgenoten en dat kan een grote impact hebben.

Sterke sociale basis

Mantelzorgen wordt een stuk gemakkelijker met een sterke sociale basis, zeker als het om lichte vormen van mantelzorg gaat. Met de sociale basis bedoelen we onder meer voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn, zonder indicatie. Denk bijvoorbeeld aan ontmoetingsplekken zoals De Luifel (WIJ Heemstede) en Plein1 of aan de sociaal werkers in de focusbuurten. De zorgbehoevende kan bijvoorbeeld (eventueel samen met de mantelzorger) eten in het eethuis van WIJ Heemstede, waar meteen nieuwe contacten kunnen worden opgedaan. Mensen kunnen op deze manier zolang mogelijk deelnemen aan het maatschappelijke leven. Een sterke sociale basis werkt ook preventief en signalerend.

Loket Heemstede

Loket Heemstede heeft een centrale rol in het bieden van informatie en advies op het brede terrein van wonen, zorg en welzijn. Ook het geven van advies over mantelzorgondersteuning hoort daarbij.

Ondersteuning vanuit de Wmo

Vanuit de Wmo kan vervangende zorg worden ingezet, ook wel respijtzorg genoemd. Bij respijtzorg neemt iemand anders de zorg tijdelijk over om de mantelzorger te ontlasten. Bijvoorbeeld met dagopvang, dagbesteding of logeerszorg. In het nieuwe beleidsplan gaan we hier dieper op in.

Tandem, Centrum voor Mantelzorgondersteuning

Voor de ondersteuning aan mantelzorgers heeft de gemeente een structurele subsidierelatie met Tandem, Centrum voor Mantelzorgondersteuning. Tandem werkt aan bewustwording over mantelzorg (ook in het onderwijs), geeft informatie en advies, groepsondersteuning (bijvoorbeeld lotgenotencontact) en individuele ondersteuning. Dit kan geestelijke ondersteuning zijn, maar bijvoorbeeld ook hulp bij regelzaken.

Dag van de Mantelzorg/blijk van waardering

In samenwerking met Tandem organiseert de gemeente de jaarlijkse Dag van de Mantelzorg. Mantelzorgers worden dan in het zonnetje gezet en kunnen gratis deelnemen aan activiteiten. Ook krijgen zij als waardering een cadeaubon uitgekeerd.

Themabijeenkomst Sociale Coalitie

In 2024 is het jaar begonnen met een themabijeenkomst over mantelzorg in de Sociale Coalitie. Dit leverde nieuwe contacten, verschillende inzichten en ideeën op, waaronder een tweewekelijks inloopmoment op voor mantelzorgers op Plein1, dat sinds februari 2024 plaatsvindt. Ook is er veel uitgewisseld over jonge mantelzorgers.

Lesmateriaal stichting Kikid

In 2024 is door stichting Kikid begonnen met het maken van lesmateriaal over/voor jonge mantelzorgers, in samenwerking met Prezens (Ggz InGeest), Tandem en de gemeente (GALA-middelen). Kikid ontwikkelt projecten die er op gericht zijn in gesprek te gaan met jongeren over voor hen belangrijke thema's en wordt door het onderwijs over het algemeen goed gevonden. De verwachting is dat het lesmateriaal vanaf medio 2025 kan worden ingezet.

Workshops jonge mantelzorgers (samenwerkingsgroep)

Een samenwerkingsgroep (de bibliotheek, Tandem, WIJ Heemstede, CJG) heeft in samenwerking met ouders van jonge mantelzorgers in 2024 drie succesvolle workshops georganiseerd voor broers en zussen ('brussen') van zorgbehoevende kinderen. De workshops waren een pilot voor een structureler samenwerkingsaanbod vanaf 2025.

Brievenactie

Begin 2025 zijn in samenwerking met Tandem alle jongeren tussen de 18 en 24 jaar in de gemeente aangeschreven met een aanbod voor een mantelzorgactiviteit, een cadeaubon en ondersteuning. *(‘Heb jij een vader, moeder, broer of zus met een (psychische) ziekte, beperking of verslaving? En ben je tussen de 18 en 24 jaar oud? Dan ben jij een jonge mantelzorger. Dan is deze brief voor jou bedoeld.’)* Door deze actie zijn nieuwe jonge mantelzorgers bereikt en is het bewustzijn over jonge mantelzorg vergroot.

Enkele reacties van jonge mantelzorgers:

- Hiermee ga ik wat leuks doen met oma :)
- Super goed dat jullie aan ons denken ❤️
- Heel erg mooi initiatief en ik waardeer het zeker!
- Mijn zusje is 19 en verslaafd, hierdoor maak ik me veel zorgen om haar maar ook om mijn ouders.

Overige ondersteuning

Veel zorgorganisaties bieden zelf ook mantelzorgondersteuning aan de naasten van hun cliënten. Bijvoorbeeld de Zorgspecialist, Kennemerhart, Zorgbalans, stichting De Baan en Prezens. Daarnaast is er een trefpunt Dementie, voor zorgbehoevenden en hun mantelzorgers en de Verhalenkaravaan, voor naasten van mensen met psychische kwetsbaarheid.

Vervolg

Mantelzorgondersteuning is al jaren een belangrijk thema in het sociale beleid van Heemstede. Als we dit zo willen houden en waar mogelijk verbeteren, kunnen we niet achterover leunen. We willen in ieder geval de bestaande vormen van mantelzorgondersteuning in stand houden. Daarnaast gaan we inzetten op een aantal nieuwe acties. In het aankomende beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2025-2028 informeren wij u daar over.